

Maturitní otázky z dějin hudby pro školní rok 2011/2012

- 1. Periodizace dějin hudby:** Sloh a doba - stupeň a struktura hudebního myšlení; styl a jeho aplikace na hudební epochu, geografickou oblast, národnost, tvůrčí skupinu, uměleckou individualitu.
- 2. Duchovní a světská hudba středověku:** Filozofie a estetika doby, kulturní vývoj epochy. Vývojové proměny křesťanského chorálního jednohlasu; duchovní písně a hry; písně světské - dvorská lyrika trubadúrská, epika trubérů, osobitá poetika minnesangu.
- 3. Vývoj středověkého neimitačního vícehlasu:** Techniky a formy epochy Notre-Dame, kompoziční prostředky období Ars antiqua, Ars nova; progresivní rysy italského trecenta a anglického vícehlasu gotiky.
- 4. Tvůrčí rozvíjení renesanční imitační vokální polyfonie:** Filozofie a estetika doby, kulturní vývoj epochy. Vlivy nizozemských polyfonních technik v duchovní a světské tvorbě románských zemí; specifika germánského hudebního okruhu protestantského, eufonická polyfonie v alžbětinské Anglii.
- 5. Hudba v českých zemích od doby románské do Bílé Hory:** Kulturní vývoj - literatura a tvůrčí umělecké obory. Zpěv chorální, duchovní a světská píseň, jednohlasý zpěv husitů a reformovaných konfesí; vícehlasy literátských kůrů, jedinečnost sbírek J. Handla-Galla, znamenité vícehlasy rudolfínské kapely, duchovní odkaz Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic.
- 6. Svěbytnost renesanční instrumentální hudby:** Vývoj nástrojů a škol. Instrumentální hudba v roli doprovodné, taneční, sólové a ansámblové. Od intavolací, kolorování a improvizace rozvíjení v 15. stol. k diferenciaci instrumentálních forem v 16. stol.; specifika nástrojových zápisů (druhy tabulatur).
- 7. Vývojové principy stylu hudebního baroka:** Filozofie a estetika doby, kulturní vývoj epochy, konfesijní členění Evropy. Aplikace kompozičního principu - generálbasu - v rámci čtyř vývojových fází a v systémech tří kompozičních struktur (monodie, instrumentální polyfonie, homofonie). Výrazové prvky, tónový terén, druhy a formové typy. Monografický portrét J. S. Bacha.
- 8. Opera jako nejvlivnější druh barokního věku:** Vývoj v Itálii od florentské cameraty k Monteverdimu; římská, benátská a neapolská žánrová orientace. Hudebně dramatická tvorba ve Francii, Anglii a Německu. Ekvivalent antického dramatu v reformním klasicizujícím jevištním útvaru Gluckově. Monografický portrét J. Ph. Rameaua.
- 9. Vokálně-instrumentální /neoperní/ tvorba baroka:** Hudební druhy a jejich formová řešení v duchovní a liturgické tvorbě dvou odlišných konfesijních orientací; různorodé druhy a formy hudby světské. Monografický portrét G. F. Händela.
- 10. Instrumentální tvorba v epoše baroka:** Hudební druhy a jejich osobitá formová i strukturální řešení, nástrojové obsazení - sonáta, suita, concerti grossi, koncert; volné a přísné formy klávesových nástrojů. Monografický portrét A. Vivaldiho.
- 11. České hudební baroko:** Společenský a náboženský vývoj v pobělohorském „temnu“. Stylová návaznost všech uměleckých oborů na podněty italské a jihoněmecké (hudba v řádových komunitách, diecézních chrámech a ve šlechtických rezidencích). Vrcholné hudební hodnoty tvůrců tří fází baroka

- A. V. Michny, P. J. Vejvanovského a B. M. Černohorského. Monografický portrét J. D. Zelenky.
12. **Vývojové principy stylu hudebního klasicismu:** Filozofie a estetika doby, kulturní vývoj epochy. Základní kompoziční principy v rámci tří vývojových etap klasicismu (předklasicistní, dotvořená, pozdní); jednotící stavebné a výrazové prvky, přehled hudebních druhů a forem; od komorních sestav ke klasicistnímu orchestru. Monografické portréty tvůrců I. vídeňské školy - J. Haydna, W. A. Mozarta, L. van Beethovena.
  13. **Český hudební předklasicismus a klasicismus:** Společenské, politické a konfesijní poměry v českých zemích, podmiňující první emigrační vlnu. Význam mannheimské školy při formování hudebního klasicismu; podíl berlínské emigrace na dotvoření hudebně-dramatických žánrů (singspiel, melodram); tvůrčí přínos českých emigrantů z italského prostředí (melodická invence); formové a instrumentační dotvoření klasicistního stylu v pozdní emigrační vlně vídeňské a pařížské; lidové inspirace českých kantorských rodů.
  14. **Psychologické zdroje romantismu:** Společenská podmíněnost, filozofie a estetika subjektivizujícího stylu. Od revolučních počátků přes vysněné touhy novoromantiků k rezignující pozdně romantické fázi. Výrazové prvky stylu, druhová a formová rozvolněnost programních kompozic. Monografické portréty F. Schuberta a C. M. von Webera.
  15. **Rozvíjení ryzí romantické výrazovosti v tvorbě F. Mendelssohna, R. Schumanna a F. Chopina:** Formové a strukturální rozvíjení tradice v díle Mendelssohnově; fantazijní rozvolněnost v Schumannových cyklických skladbách; románsko-slovanská /francouzsko-polská/ syntéza v klavírním odkazu Chopinově, skladatelova kvartová akordická stavba, modalitní prvky.
  16. **Vystupňování romantických ideálů v novoromantické kompoziční orientaci:** Technika a funkčnost „idée fixe“ v programní tvorbě H. Berlioze, skladatelova progresivita instrumentační; dotvoření Berliozových podnětů v symfonických básních F. Liszta, skladatelova virtuózní a poetická díla klavírní, oratorní monumentalita; ideál všeumělecké syntézy /Gesamtkunstwerk/, funkčnost leitmotivu, deklamační Worttonmelodie a princip „Sprechgesang“ v reformních operních počinech R. Wagnera, výklad autorovy „tristanovské harmonie“.
  17. **Klasicko-romantická syntéza Brahmsova jako čistý hudební protipól novoromantické programnosti:** Rozvíjení klasického dědictví strukturálního, tektonického, druhového a formového i tradiční motivicko-tematické práce v absolutní hudbě skladatele, synkreze romantické výrazovosti. Paradoxní obraz tvorby Brucknerovy - prostupování barokně-klasicistní kompoziční struktury novoromantickou zvukovostí, chromatickou harmonií a výrazově okázalou monumentalitou.
  18. **Ohlas klasicko-romantických kompozičních principů a novoromantické výrazovosti ve Francii:** Germánsko-románská syntéza Franckova, přetavení Beethovenova monotematismu a Berliozovy „idée fixe“ v cyklický princip Franckův; následné rozvíjení Franckova skladatelského odkazu v dílech jeho žáků (V. d'Indy, E. Chausson) a pokračovatelů (A. Guilmant, Ch. M. Widor); vlivy barvitých harmonií a instrumentace s orientalismy v tvorbě C. Saint-Saënsa a G. Faurého.
  19. **Romanticko-realistická syntéza v ruské národní škole:** Osobnosti zakladatelů (Glinka, Dargomyžskij), impulzy progresivní realistické

Novoruské školy /tvůrčí zásady Mocné hrstky/ - psychologizující realistické národní hudební drama Musorgského, přínos modalitních zvláštností a instrumentační originality (orientalismů) Rimského-Korsakova pro formování impresionistického stylu.

20. **Integrovaný kompoziční myšlení P. I. Čajkovského a jeho vliv na pozdně romantické ruské skladatele - nadčasovost hudební mluvy Skrjabinovy:** Subjektivní lyrická jvištních děl Čajkovského, autorův odkaz symfonický a koncertantní s jeho pozdně romantickou reflexí u Glazunova a Rachmaninova. Skrjabinův podíl na inovaci tónového materiálu - výklad syntetického kvartového akordu a jeho užití v Básni ohně /Prométheovi/.
21. **Geneze české národní hudby a začlenění jejich hlavních tvůrčích osobností do kontextu hudby evropské:** Od obrozeneckých aktivit k Smetanově syntéze českých národních prvků s nejprogressivnějšími evropskými tendencemi novoromantickými. Dvořákově slovanské cítění a světovost. Vývojová kontinuita a podněty Smetanových následovníků (Fibich, Blodek); Bendlovo navázání na Dvořákův písňový odkaz; pozdně romantická výrazovost Foersterova.
22. **Hudební kultury Skandinávie a menší evropské národní školy:** Dánský kolorit v dílech Gadeho, adaptace prvků dánského folkloru v polyfonní struktuře C. Nielsena; syntéza norského lidového umění a německého formového řádu v tvorbě E. H. Griega; severské impresivní znění v opusech J. Sibelia. Národní svébytnost polské a maďarské opery (Moniuszko, Erkel); stylizace anglické lidové nápěvnosti v díle R. Vaughana Williamse, klasicko-romantická syntéza symfonika E. Elgara.
23. **Mnohotvárnost opery v romantismu:** Ohlasy národnostních vlivů. Belcantový operní styl italský; umocnění lyricko-dramatického účinku ve veseloherním typu rossiniiovském, seria i buffa Belliniho a Donizettiho, k Verdiho mistrovské syntéze a naturalistické fázi veristické; francouzská opéra comique (Boieldieu, Auber), tragédie lyrique (Gounod), tvůrčí novost francouzské klasické operety (Offenbach), velkooper Meyerbeerových, francouzských naturalistických dramát Bizetových; od německých národních pohádkových a historických dramát Weberových přes mystické opery Marschnerovy k Wagnerovým reformním počínům
24. **Pozdně-romantický germánský tvůrčí subjektivismus G. Mahlera a R. Strausse; syntéza Regerova a nosné podněty A. N. Skrjabinina a F. Busoniho:** Hudební psychoanalýza v dílech autorů „tristanovské generace“. Rozšířený tónový terén /od polytonality k atonalitě/, epičnost a expresivita v symfonických i písňových /operních/ projektech Mahlera a Strausse (překlenutí rozdílů mezi absolutní a programní hudbou). Podněty pro symfonismus Šostakoviče a Schittkeho, vlivy na II. vídeňskou školu.
25. **Objektivizující zachycení krásy okamžiku v impresionistickém stylu zemí románských:** Geneze impresionismu ve výtvarném umění, charakteristika analogie literární - symbolismu. Slohotvorné znaky v hudbě (objevná instrumentační znění, bloková harmonie s modalitními prvky orientálními). Tvůrce orchestrální imprese C. Debussy; objevitel impresionistických klavírních témbřů M. Ravel a jeho syntéza imprese s folklorem a jazzem. Virtuózní imprese P. Dukase, „impresionistické tapiserie“ A. Roussela; osobitý kolorit španělské imprese (Albeniz, de Falla), syntéza imprese s neoklasickými prvky u Itala O. Respighiho; „impresionistická exprese“ Szymanowského a Skrjabinina.

